

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. II. De Materia, & Forma singulorum Ordinum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

Acolythi, hoc est subsequentis, & pedisequi, munus est, luminaria præparare ad Sacrificium, dare urceolos cum vino, & aqua, portare cereum accensum ad altare. Exorcista imponit manus super energumenos ad demones arcendos, legit super eos exorcismos Ecclesiæ, & sic eos præparat, ut Sacro possint interesse. Lector legit in Ecclesia lectiones prophetarum, & Catechumenos docet rudimenta fidei. Ostiarius claudit, & aperit templum, illud custodit, admittitque, qui Sacro digne possint interesse, excludendo indignos; quæ omnia ex Conciliis constant apud Trull. dub. 1.

VIII. Utrum autem exercere Ordines solemniter in mortali, sit mortale universim? Affirmat Faber apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 196. putans, Acolythum peccare mortaliter, si solemniter cereum ferat in statu peccati mortalis. Sed communiter id negatur de exercitio Ordinum minorum, quia istorum exercitia remota se habent ad ipsum Sacrum mysterium, seu ad Sacrificium. Magis dubitatur de exercitio Subdiaconatus, & Diaconatus, quæ proximius se habent ad Mysterium Sacrum. Plures cum Cajet., Tolet., Fill., Sylv., & aliis apud eundem Dian. resol. 195. putant peccare mortaliter Diaconum, & Subdiaconum, si in statu peccati mortalis exercent actum sui Ordinis canendo solemniter Euangelium, aut Epistolam. Vasq. tamen, Suar., Con. & alii plures id negant, quia iis actionibus non dispensantur merita Christi Domini, ut in administratione Sacramentorum.

Ex dictis constat, Papatum non importare novum Ordinem, nec novum characterem, sed solum jurisdictionem majorem; quia Papa idem est, ac Supremus Episcopus; unde quando eligitur, non consecratur de novo Episcopus. Cardinales autem

Pars V.

non habent Ordinem jure divino institutum distinctum a Sacerdotio, & Episcopatu, sed jure pontificio introductum. Dicuntur autem Cardinales, quasi Principales, sive sint Episcopi, sive Presbyteri, sive Diaconi, ad quos etiam post Nicolaum Papam II. spectat electio Pontificis.

ARTICULUS II.

De materia, & forma singulorum Ordinum.

- I. *Materia, & forma Ordinum non sunt universim in specie atoma a Christo Domino determinata.*
- II. *Recensetur singulorum Ordinum materia, & forma.*
- III. *Materia Subdiaconatus probabiliter conflatur ex duplici materia partiali; sicut materia Diaconatus.*
- IV. *Num valide in Ecclesia Latina conferatur Diaconatus per solam manuum Episcopi impositionem, sicut in Ecclesia Græca?*
- V. *Num Neo-Sacerdoti per impositionem manuum Episcopi in fine Missæ conferatur nova potestas? Et num sine illa possit in casu necessitatis absolutionem Sacramentalem impendere sub conditione?*
- VI. *Num satis sit, quod moraliter tangantur instrumenta, quæ ab Episcopo traduntur Ordinando?*
- VII. *Num valide ordinentur Subdiaconi, si in calice sit vinum; aut Sacerdos, si desit vinum in calice?*

I. **S**upponendum, materiam in hoc Sacramento aliam esse remotam, aliam proximam. Remota est instrumentum illud, quod traditur ordinandis, in signum potestatis spiritualis, quam recipiunt, ut eo instrumento suum Ordinem exequantur; sicut etiam est manus Episcopi;

Q sequi.

liquidem eius impositio spectat ad materiam proximam; at materia proxima univrsim est traditio instrumenti facta ab Ordinante, ejusdemque acceptatio facta ab Ordinando; Sicut etiam in aliquibus Ordinibus Episcopi manuum impositio supra caput Ordinandi: Et supra hanc materiam proximam cadunt verba prolata ab Ordinante, quæ sunt forma Sacramenti, cum qua materia proxima perficit Sacramentum.

Recolendum etiam, quod diximus cum de Sacramentis in genere, Christum aliquas materias Sacramentorum ordinasse in specie, alias vero tantum in genere, præcipiendo solum, ut pro materia adhiberetur aliquod signum sensibile aptum ad significandum effectum Sacramenti, & relinquendo Ecclesiae, ut illud in specie determinaret: Quod Christus Dominus fecit speciatim in materia liquorum Ordinum; unde orta est aliqua varietas in Ecclesia; nam neque eadem est apud Græcos, & apud Latinos, neque fuit semper, & ubique eadem apud eosdem Latinos, quod contingere non potuisset, si determinata fuisset in specie a Christo Domino.

II. Quæritur nunc primo; Quænam sit materia, & forma singulorum Ordinum?

Respondeo, & dico primo: Materia Ostiarii est traditio clavium Ecclesiae, & tintinnabuli. Nam, ut notant Bonac., & Fill., debent custodire Ecclesiam, & campanis populum convocare: Forma vero sunt illa verba: *Sic agite, quasi rationem reddaturi*, &c., alia vero caremonia, videlicet, aperire, & claudere ostium, pulsare campanam, &c. sunt accidentales, & adhibentur ad magis declarandum munus commissum. Materia Lectoris est traditio libri lectionum Sacrae Scripturae: Forma vero: *Accipite, & estote Verbi Dei relatores.*

Exorcistæ materia est traditio libri Exorcismorum Ecclesiae, vel, ut dicitur in Pontificali, traditio Missalis, aut ipsius Pontificalis: Forma vero: *Accipite, & commendate memoria, &c.* Acolythi materia est traditio candelabri cum cereo extincto: Forma vero: *Accipite cerosferarium cum ceres, &c.* Præterea traduntur etiam ab Episcopo Acolytho urceoli vacui, vel saltem unus urceolus sub prolatione illorum verborum: *Accipite urceolum ad suggerendum vinum*; proinde communius apud Dicastil. putant, traditionem etiam urceoli pertinere ad materiam essentialem Acolythatus.

III. Dico secundo; Materia Subdiaconi, saltem partialis, est traditio Calicis vacui, & patenæ superpositæ sub illis verbis, quæ Episcopus, postquam singulis ordinandis tradidit calicem cum patena, dicit: *Videte cuiusmodi vobis traditur*, &c., ut expresse docet Florentinum in decreto; & Concilium Carthaginense 4. can. 5.; unde de hoc non licet dubitare: (quavis, ut notat Con., Viguerius putaverit, materiam hujus Ordinis esse traditionem libri Epistolarum sub illis verbis: *Accipe potestatem legendi, &c.*) Sed probabiliter, me iudice, Filliac. cum Comitulo putat, esse materiam partialem hujusmodi traditionem, ut notat Dian. part. 3. tract. 4. resol. 189.; Sicuti enim in Diaconatu, ut mox dicemus, traditio libri Evangeliorum probabilius est materia partialis, quæ simul cum impositione manuum Episcopi constat materiam totalem; ita videtur traditio libri Epistolarum esse pariter materia partialis in Subdiaconatu, quæ cum traditione Calicis vacui, & patenæ constat materiam totalem.

Utrum autem Calix, qui est materia remota Subdiaconatus, debeat necessario esse consecratus, probabiliter negat Henr. apud Dian. loc. citat., sed

sed in praxi peccaret, qui uteretur materia ista probabili, omittendo certam.

Dico tertio; quamvis apud Græcos, ut notat Lug. de Sacramentis disp. 4. sect. 5. Diaconi materia adæquata sit sola manuum impositio facta ab Episcopo cum illis verbis: *Accipe Spiritum Sanctum*, &c. etenim non aliter ordinantur Diaconi apud Græcos; apud Latinos tamen, præter hujusmodi manuum impositionem, requiritur etiam, tamquam materia partialis, traditio libri Euangeliorum cum illis verbis: *Accipe potestatem legendi Evangelium*, &c. Ita communiter docent contra Durand. Ratio est quia Florent. clare asserit Diaconum ordinari per libri Euangeliorum traditionem. Rejicienda pariter videtur opinio Valentia, & aliorum apud Dian. part. 3. tract. 41. resol. 188., quod traditio libri Euangeliorum sit materia adæquata. Nam Concil. Carthaginense 4. can. 4. dicit, Episcopum, dum ordinat Diaconum, manus illi imponere, dicendo, *Accipe Spiritum Sanctum*: quæ verba ex Trid. non dicuntur frustra, & sine collatione gratiæ; unde etiam impositio manuum dicenda est materia partialis Ordinis Diaconatus, quæ cum altera materia partiali, videlicet cum traditione libri Euangeliorum, constat materiam totalem.

Notandum hic primo, gratiam non conferri, quando habetur manuum impositio, utpote quæ est materia partialis; sed quando post manuum impositionem habetur traditio libri Euangeliorum, quia tunc habetur materia, & forma adæquata.

Notandum secundo, Christum non instituisse, quod per traditionem libri Euangeliorum conferretur Diaconatus: Nam primum Evangelium scriptum fuit a D. Matthæo anno octavo post Christi Ascensionem, ut advertit Bellarm. apud Con., quare

Christus Dominus præcepit conferri Diaconatum per manuum impositionem, relinquendo arbitrio Ecclesiæ, ut pro materia partiali assignaret etiam traditionem rei, quæ officium Diaconi designaret; quæ, ut multi putant, ante Euangeliorum conscriptionem, erat forte pagella, in qua aliquid Bibliorum contineretur. Deinde vero successu temporis Ecclesia determinavit traditionem libri Euangeliorum pro Latinis, quod non determinavit pro Græcis: & ideo valide in Ecclesia Græca confertur Diaconatus sine traditione libri Euangeliorum.

IV. Utrum autem valide Latini conferrent Diaconatum sine traditione libri Euangeliorum, sicuti valide consecrant Latini in fermentato, sed illicite? Respondeo cum Dicast. disp. 1. de Sacram. dub. 20. negative. Ratio est, quia quamvis materia, & forma Sacramentorum, quæ alicubi est valida, ubique sit valida, & ideo valide Latinus consecraret in fermentato; nihilominus materia Diaconatus apud Græcos non est manuum impositio, nude sumpta, sed est manuum impositio sub tali forma verborum, quæ abunde explicat in particulari Ordinem Diaconatus; dicendo: *Divina gratia, quæ semper infirma sanat, & quæ desunt supplet, creat, seu promovet N. venerabilem subdiaconum in diaconum: Oremus igitur pro eo &c.* quod si hanc materiam, & formam adhiberent Latini, valide, sed illicite conferrent Diaconatum. At in Ecclesia Latina de facto adhibetur manuum impositio sub verbis illis generalibus, quæ non exprimunt in particulari Ordinem Diaconatus, dicendo, *Accipe Spiritum Sanctum ad resistendum Diabolo, & tentationibus ejus in nomine Domini: & ideo ad valide conferendum Diaconatum requiritur etiam traditio libri Euangeliorum sub illa forma, Accipe potestatem legendi Evangelium*

velium in Ecclesia Dei, &c. : Quod fufius explicavi in tractatu de Sacram. Scholastico disp. 1. quaest. 1. num. 19.

V. Dico quarto ; Materia Sacerdotii, licet apud Græcos, ut notat Lug. loc. citat., fit etiam sola manuum impositio ; apud Latinos tamen ex Florent. laud. partialiter habetur per traditionem patenæ cum hostia, & calicis cum vino sub illis verbis : *Accipe potestatem offerendi Sacrificium Deo, &c.* ; partialiter vero etiam per impositionem manuum, quæ fit in fine Missæ sub illis verbis : *Accipe Spiritum Sanctum, quorum remiseris peccata, &c.* . Notandum tamen, quod quia Sacerdoti duplex confertur potestas, altera consecrandi, altera remittendi peccata, prior potestas, quæ est veluti essentia Sacerdotii, confertur adæquate per traditionem calicis, & patenæ cum pane, & vino ; unde fit, quod possit statim post illam valide consecrare ; & de facto simul cum Episcopo consecrat in ea Missa, antequam alteram potestatem accipiat.

Hæc autem secunda potestas, quæ est veluti passio consequens ad primam, quam supponit, confertur deinde in fine Missæ per impositionem manuum, quando explicatur calicula a tergo complicata ; ut denotetur, tunc esse completam, & integram ordinationem ; Quod si manuum impositio omissa fuisset, ex Con., & Bellar. lib. 9. de Ordine cap. 2., illa solum supplenda esset ; quia prior independentem a secunda collata fuit. Putat tamen Trull. disp. 2. ex Sot., & Ledesm. contra Suar. de censuris disp. 41. sect. 4., Bonac., Bellar., quod utraque potestas simul conferatur per traditionem calicis, ac deinde in fine Missæ non detur potestas remittendi peccata, sed solum declaretur id, quod antea erat datum ; Ratio hujus Sententia est, quia Florentinum omisit mentionem facere hujus formæ, quam profert E-

piscopus imponendo manus, dicendo, *Accipe potestatem, quorum remiseris peccata, &c.* ; quod si hæc forma esset essentialis, ita ut per illam acciperetur potestas absolvendi, non omissa fuisset a Florentino ; & hanc opinionem probabilem putat Dian. part. 3. tract. 4. resol. 187. . Certum tamen est, quod apud Græcos utraque potestas simul tradatur per manuum impositionem ; Sicut autem potestas consecrandi apud Latinos juxta communio-riorem sententiam confertur adæquate antecedenter, & independentem a potestate remittendi peccata, quæ in fine Missæ, ut diximus, confertur Sacerdoti ; ita pariter quando Episcopus consecratur per impositionem manuum factam a tribus Episcopis, tunc, ut notat Con., & Trull. disp. 2., ea nova potestas, novus character, & nova gratia Sacramentalis confertur, quin conferatur Ordo distinctus a Sacerdotio, quod supponitur.

Notandum tamen primo ex Con., aliquos contra communio-riorem velle ex cap. *Presbyter de Sacramentis non iterandis*, quod impositio manuum sit materia essentialis relate ad collationem Ordinis Sacerdotalis : Quod si verum esset, non deberet intelligi de impositione manuum, quæ fit in fine Missæ, quando confertur potestas absolvendi ; cum de facto simul cum Episcopo novi Sacerdotes consecrent ; sed esset intelligendum de impositione manuum, quæ fit ad Tractum ante Evangelium, & ante traditionem calicis ; aliter non possent simul cum Episcopo consecrare, si expectanda esset potestas consecrandi ab impositione manuum faciendâ in fine Missæ.

Notandum secundo, aliquos cum Henr., Fill., & Bonac., probabiliter putare, quod valide conferatur Sacerdotium, si vas cum una tantum specie tradatur, verbi gratia, solum calix cum vino, aut sola patena cum hostia ;

stia; nam qui potest unam speciem consecrare, potest & aliam; siquidem Christi Corpus cum sanguine conjunctum est, & e converso Sanguis cum Corpore. Communiter tamen docent cum Trull., in tali casu iterandam esse ordinationem sub conditione, ut videre est apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 186.

Inquiri solet, Utrum Neo-Sacerdotes, accepta solum potestate consecrandi, & nondum accepta potestate in fine Missæ remittendi peccata, possent in casu necessitatis absolutionem Sacramentalem impendere? Ad quod dicendum, quod possent illam impendere sub conditione, quatenus in casu necessitatis extremæ licitum est Sacramenta conferre sub conditione etiam cum materia, & forma dubia. In casu autem nostro, posita varietate sententiarum, quas retulimus, incerta esset validitas talis absolutionis; & ideo solum in necessitate posset ea impendi sub conditione.

Inquiritur etiam, Num valide conferatur Ordo habenti aliquod impedimentum occultum; puta irregularitatem, defectum Patrimonii, &c., si Episcopus protestetur, nolle se ordinare habentes ullum ex impedimentis? Certum omnino est, ut notat Lug., quod si talis intentio in Episcopo perseveraret, invalida esset Ordinis collatio post illam protestationem: Ea tamen videtur fieri solum ad terrorem, ac deinde Episcopus ad tollendos scrupulos, mutata intentione, vult ordinare quotquot accedunt, etiam si habeant impedimentum occultum. Quod si dubitetur, an intentionem mutaverit, procul dubio esset sub conditione reordinandus, qui sic Presbyteratum suscepisset, cum ex ejus invaliditate multa incommoda trahantur.

VI. Quæritur secundo; An res, quæ traditur ordinando, debeat im-

Pars V.

mediate, & physice tangi ad validitatem Sacramenti?

Respondeo, probabilius esse, quod docent Sà, Henr., Regin., Laym. apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 185., non requiri contactum physicum ad valorem Sacramenti; tum quia bene possumus signo aliquo aliquid acceptare per solum contactum moralem; ut quando acceptamus equos, nummos, &c. tum quia aliter valide non possent ordinari pueri, qui non possunt signo externo exprimere consensum internum liberum acceptandi: Communiter tamen docent, debere physice tangi calicem, & patenam, saltem necessitate præcepti; quin satis sit tangere solum calicem; (quamvis id forte sufficeret ad valorem Sacramenti) Sed quia non possumus exponere Sacramentum periculo frustrationis, debet tam Calix, quam patena physice tangi: Quamvis autem contactus fieri soleat utraque manu, puto tamen, id non esse necessarium, sed satis est, quod fiat una. Nec est ullo pacto necessarium, quod simul cum patena tangatur hostia; sicut non requiritur contactus physicus vini; Nam in rebus humanis, quando unum in altero continetur, qui tradit id, quod continet, dicitur tradere id, quod continetur, sine contactu speciali: Sic qui tradit bursum plenam aureis, dicitur tradere aureos: Quia tamen in receptione Sacramentorum omnimoda securitas quæri debet, ut notat Dian. part. 1. tract. 8. resol. 19., & part. 8. tract. 1. resol. 40., ideo adhibendus est contactus etiam hostiæ, quantum fieri potest. Et Croix num. 2153. putat, consultum esse, repetere sub conditione Ordinationem, si quis forte hostiam physice non tetigerit; sicut etiam, si omisa fuerit prior manuum impositio.

Ex dictis patet, quare in baptismo, & Extrema Unctione requiratur con-

O 3

ta-

tactus immediatus, & physicus materiae ad valorem Sacramenti; non vero in Sacramento Ordinis, nisi solum ad majorem securitatem. Ratio est, quia non potest dari vera ablutio, & vera unctio sine contactu physico aquae, & olei: Contra vero traditio, & acceptatio alicujus rei potest esse vera sine contactu physico.

VII. Quæritur tertio; An valide Subdiaconus ordinetur, si casu detur illi calix cum vino; sicut etiam An valide Sacerdos ordinetur, si detur illi pro materia Sacramenti calix sine vino?

Respondeo, a multis apud Lug. in Respons. moralibus, & apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 186. existimari, quod, speculative loquendo, valida sit utriusque isthæc Ordinatio. Communissime tamen docent, quod licet Ordinatio Subdiaconi non esset repetenda sub conditione, quia satis est, quod juxta probabilem opinionem is sit Subdiaconus, quia nullum incommodum sequeretur, si forte non esset Subdiaconus: nihilominus ordinatio Sacerdotis esset sub conditione iteranda, quia ex defectu Sacerdotii sequerentur innumera absurda: non enim valide consecraret, nec valide absolveret: Sicut itaque Baptismi Sacramentum iterandum est sub conditione, si per accidens collatum sit juxta opinionem probabilem de ejus validitate: quia scilicet, si deesset Baptismus, invalide reliqua Sacramenta reciperentur: ita pariter Sacerdotalis Ordo repetendus sub conditione, si forte juxta opinionem probabilem dumtaxat, & non juxta tutam, sit collatus.

ARTICULUS III.

De Ministro Ordinum.

I. *A quonam possint valide, & licite Ordines conferri?*

II. *Quisnam dicatur Episcopus proprius? Episcopus originis quisnam sit, juxta constitutionem Innoc. XII. Quisnam domicilii? & Quisnam Beneficii, juxta eandem constitutionem.*

III. *Potest unus Ordo a proprio Episcopo, verbi gratia, domicilii, suscipi, & alter ab altero, puta originis.*

IV. *Littera dimissoriales, & testimoniales a quo danda sint?*

V. *Collatio prima Tonsura, & Confirmationis non videtur ad actus Pontificales pertinere.*

VI. *A quonam possint Regulares ordinari?*

VII. *Quandonam possint Ordines conferri?*

VIII. *De Temporum interstitiis requisitis.*

IX. *Quisnam possit in hisce interstitiis dispensare?*

X. *Num possint Regulares omnes ordinari extra tempora tribus diebus festivis?*

XI. *Nomine diei festi, quo possunt Ordines conferri, num veniat solum festum in foro, an etiam festum in choro?*

XII. *Transcribitur Constitutio Innoc. XII. circa ordinationes alienorum Subditorum.*

I. **C**ertum est, quemlibet Episcopum posse valide, sed non nisi proprium Episcopum posse licite Ordines conferre, ex Trident. sess. 23. potest etiam Episcopus alienus, si habeatur vel dimissoria, vel licentia proprii; Aliter incurrit ille penam suspensionis per annum ab Ordinum administratione, quam etiam suspensionem ab Ordine incurrit ordinatus, cum incapacitate ad Beneficium. Abbates habentes jus mitræ, & baculi conferre possunt primam tonsuram, & Ordines minores suis subditis regularibus; a-

liis